

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2015-5-27 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 15-38/620-212
Karar Tarihi : 16.10.2015

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN,
Doç. Dr. Tahir SARAÇ, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖRLER: Can SARIÇİÇEK, Serap TOPALÖMER, Cihan BİLAÇLI,
Semih SÜREZ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN

: - Sena ŞENOL
Sultantepe Mah. Şeyh Camii Sokak 1. Çeşme Çıkmazı No:1-3 D:2
Üsküdar, İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN

: - Bimpeks Turizm Tekstil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.
Uluyol Er Sokak Kasapoğlu İş Merkezi Kat:1 No:5/1 16220
Osmangazi, Bursa

(1) **E. DOSYA KONUSU:** “İpekevi” markasıyla ipek şalların üretimi ve satışı alanında faaliyet gösteren Bimpeks Turizm Tekstil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.’nin söz konusu ürünlerin yeniden satış fiyatını belirleyerek 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’u ihlal ettiği iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- “İpekevi” markasıyla faaliyet gösteren Bimpeks Turizm Tekstil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.’nin (BİMPEKS) %100 ipek şal üretiminde oldukça güçlü bir konumda olduğu,
- BİMPEKS’in Türkiye’nin her yerindeki bayilerine ürünlerinin yeniden satış fiyatını dayatarak, belirlediği fiyatın altında veya üstünde ürün satışına izin vermediği,
- BİMPEKS’in Türkiye’nin herhangi bir yerindeki bayisine fiyat sorulduğunda veya bayiden indirim talep edildiğinde, bayilerin ilgili müşterilere “her yerde aynı fiyattan satılmak zorunda, firma indirimi yasaklıyor” şeklinde cevap verdikleri

iddia edilmektedir.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 09.07.2015 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 29.07.2015 tarih ve 2015-5-27/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 05.08.2015 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 15-33/488-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 06.10.2015 tarih ve 2015-5-27/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un (4054 sayılı Kanun) 41. maddesi uyarınca BİMPEKS hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı belirtilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

- (5) Başvuruda BİMPEKS'in, ihlale konu olabilecek davranışlarının şal pazarında gerçekleştiği ifade edilmektedir. BİMPEKS'in ipek veya yünden üretilen şalların satışı alanlarında faaliyet gösterdiği de dikkate alındığında, ilgili ürün pazarı "şal pazarı" olarak tanımlanabilecektir. Ancak, dosya konusu iddialara ilişkin olarak yapılacak değerlendirmeyi değiştirmeyeceğinden, "İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz"un 20. maddesi de dikkate alınarak kesin bir ilgili ürün pazarı tanımlanmamıştır.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Dosya konusu iddiaların niteliği bakımından, yapılacak değerlendirmeyi değiştirmeyecek olması nedeniyle kesin bir ilgili coğrafi pazar tanımlanmamıştır.

I.2. Yapılan İnceleme ve Tespitler

I.2.1. Başvuru Sahibinden Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (6) Öneraştırma sürecinde başvuru sahibince gönderilen bilgi yazılarında, BİMPEKS'in, 2011 yılından beri ipek şalların üretimini yaptığı, tüketici talebinin görülmesi üzerine birçok firmanın çeşitli kalitede şal üretimine başlamış olduğu ve pazarda Lamra İpek, Armine, Aker, Kayra, Vakko, Armanda, Silk Home, İpeksalevi gibi teşebbüslerin de faaliyet gösterdiği belirtilmiştir. İpek oranı düşük şalların daha uygun fiyatlarla satılmasına karşın BİMPEKS gibi kaliteli ipekten şal üreten yeni üreticilerin de BİMPEKS'in fiyatlarına yakın fiyatlarla pazara giriş yaptığı, piyasada hâlihazırda birçok firma faaliyet gösterse de BİMPEKS'in kalitesini ve fiyatını değiştirmeyerek pazarda hâkim durumda olduğu ifade edilmiştir.
- (7) Bununla birlikte BİMPEKS'in 2015 yılının Mayıs ayında tüm Türkiye'de fiyat artışına gittiği, bunun üzerine yeniden satıcılardan indirim istendiğinde yeniden satıcılardan "*yapılabilecek bir şey olmadığı, tüm mağazalarda aynı fiyatla satış yapıldığı*" şeklinde cevap alındığı belirtilmiştir. Başvuru sahibi tarafından birçok ildeki yeniden satıcılar ile görüşüldüğü ve yeniden satıcıların tek fiyat uygulamasının BİMPEKS ile yapılan sözleşmede yer aldığı, firmanın her bölgede bir yeniden satıcı olacak şekilde mal verdiği ve belirttiği fiyatın altında mal satılmamasını telkin ettiği yönünde beyanda bulunduğu ifade edilmiştir. Yeniden satıcılar tarafından ayrıca, pazarda yatay rekabetin bulunduğu ancak BİMPEKS'in pazarda hâkim durumda olduğu, yeniden satıcılarla iş yapma usulünün diğer markalara oranla daha zor olduğu, nakit çalışıldığı ve düşük kâr marjı ile faaliyet gösterildiği hususlarının ifade edildiği belirtilmiştir. Ayrıca bilgi yazısında görüşüldüğü iddia edilen yeniden satıcıların İstanbul'da bulunan (**.....TİCARİ SIR.....**) isimli teşebbüsler olduğu ifade edilmiştir.

I.2.2. BİMPEKS'ten Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (8) Dosya konusu iddiaların incelenmesi kapsamında, 08.09.2015 tarihinde BİMPEKS'te yerinde inceleme yapılmış, ancak yapılan yerinde incelemede dosya konusu iddiaları destekler nitelikte ve 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiğini gösteren herhangi bir bilgi ya da belgeye ulaşılamamıştır. Yapılan yerinde inceleme esnasında, ilgili teşebbüs tarafından, alıcılar ile aralarında herhangi bir yazılı sözleşmenin bulunmadığı, ticari olarak rasyonel görülen tüm taleplerin karşılandığı ifade edilmiştir. Bununla birlikte BİMPEKS'ten bilgi ve belge talebinde bulunulmuş, yeniden satıcılar ile çalışma sistemine ilişkin detaylı bilgi talep edilmiştir.
- (9) BİMPEKS tarafından gönderilen bilgi yazısında, BİMPEKS'in ihracat yapmak amacıyla kurulmuş bir teşebbüs olduğu, yoğun olarak turistik amaçlı bayan konfeksiyon ürünleri

ürettiği ve bu ürünleri Ege ve Akdeniz'deki satıcılara sattığı, 2000 yılından sonra kendi markası olan "İpekevi"ni yaratarak yurtdışında üretimi gerçekleştirilen ürünlerin pazarlanması ve perakende olarak satışı alanında da faaliyet göstermeye başladığı ifade edilmiştir.

- (10) Kendileri tarafından üretilen ürünlerin iki grup halinde sınıflandırılabilceğinin belirtildiği bilgi yazısında, bayan konfeksiyon ürünleri olarak tanımlanan ilk grupta bluz, elbise, şort, etek, pantolon vb. hazır giyim ürünlerinin yer aldığı ve bu ürünlerin (.....)'sının Ege ve Akdeniz'de turistlere yönelik ürünler satan turistik mağaza ve işletmelere satıldığı, geriye kalan (.....)'ünün ise Kozahan'daki kendilerine ait mağazada perakende olarak satıldığı ifade edilmiştir. İkinci ürün grubu olarak tanımlanan ipek ve yünden üretilen şalların (.....)'inin doğrudan perakende seviyesindeki yeniden satıcılar ile kamu kurumlarına, geriye kalan (.....)'sinin ise Kozahan'da bulunan kendilerine ait mağazada perakende olarak satıldığı belirtilmiştir.
- (11) BİMPEKS yetkililerince, bayi usulüyle çalışılmadığı, emsal ürünler satan mağazalar ile sattıkları ürünlere tamamlayıcı aksesuar arayan mağazaların kendileriyle iletişime geçerek ürün talep ettikleri, kendilerinin de ellerinde istenen miktarda ürün varsa, mağazanın/işyerinin görünümü ürünün değerine uygun görülüyorsa ve ödeme koşullarında anlaşılabiliriyorsa malın satışını gerçekleştirdikleri belirtilmiştir.
- (12) Bilgi yazısının devamında ilgili ürünlerin yeniden satışını gerçekleştiren mağazalar/işyerleri ile BİMPEKS arasındaki ilişkinin niteliğine ilişkin detaylı bilgiye yer verilmiş; bayi usulü ile çalışılmadığı ve yeniden satıcılarla yapılmış herhangi bir yazılı sözleşmenin bulunmadığı ifade edilmiştir. Bu bilgilere göre, yeniden satıcılar kendi namlarına ve hesaplarına satış yapmakta ve BİMPEKS tarafından yeniden satıcılara herhangi bir isim altında ödeme ve/veya iskonto yapılmamaktadır. Yeniden satıcılar ürünlerin mülkiyetini kendi üzerine alarak kendi bünyesinde stoklamakta ve gerçekleşen ürün satışlarına ilişkin tüm bedeller müşterilerce doğrudan yeniden satıcıya ödenmektedir. BİMPEKS'in bu satışlarla hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. Ürünlerin kargo masrafları yeniden satıcıya ait olmakla birlikte ürünlerin reklam ve pazarlama masrafları BİMPEKS'e ait olup bu konuda yeniden satıcılardan herhangi bir ücret talep edilmemektedir.

I.2.3. Yeniden Satıcılardan Elde Edilen Bilgiler

- (13) BİMPEKS tarafından gönderilen ipek şal müşteri listesinde yer alan müşterilerden (.....TİCARİ SIR.....) ile raportörlerce yapılan görüşmelerde, teşebbüslerin tamamı tarafından; BİMPEKS ile aralarında herhangi bir yazılı sözleşme olmadığı, söz konusu ürünlerin satışında BİMPEKS'in tavsiye ettiği perakende satış fiyatını kendileri için de ticari açıdan rasyonel olması nedeniyle çoğunlukla uyguladıkları, ancak gerekli görüldüğü takdirde bu fiyatın altında veya üstünde fiyatlarla satış yapabildikleri, fiyatların belirlenmesine ilişkin olarak BİMPEKS'in herhangi bir baskı yapmadığı ve/veya telkinde bulunmadığı ortak olarak dile getirilmiştir. Görüşmelerde ayrıca, başvuru sahibi tarafından da görüşüldüğü belirtilmiş olan (.....) tarafından yeniden satış fiyatının tespitine yönelik herhangi bir baskının söz konusu olması durumunda ilgili BİMPEKS ürünlerinin satışını sonlandıracağı; (.....) tarafından ise bu sektörde fiyatların kontrolüne ilişkin bir mekanizmanın yaratılmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir.

I.3. Değerlendirme

- (14) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.*"

hükmünü haizdir. Söz konusu maddenin ikinci fıkrasında özellikle hangi hallerin bu şekilde nitelendirileceği düzenlenmekte ve *“mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi”* bu hallerden biri olarak sayılmaktadır.

- (15) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında yer alan bazı anlaşma, karar ve uyumlu eylemler belli koşulları taşımaları halinde söz konusu maddenin uygulamasından muaf tutulabilmektedir. 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’nin (2002/2 sayılı Tebliğ) 2. maddesinde *“üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar”*ın yine bu Tebliğ’de sayılan koşulları taşıması koşuluyla 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesi uyarınca, aynı Kanun’un 4. maddesinin uygulanmasından muaf tutulacağı hükme bağlanmıştır.
- (16) BİMPEKS ile alıcıları arasındaki ilişki 2002/2 sayılı Tebliğ anlamında bir dikey anlaşma niteliği taşımaktadır. 2002/2 sayılı Tebliğ’in 4. maddesinde, dikey anlaşmaları anılan Tebliğ ile sağlanan muafiyet kapsamı dışına çıkaran sınırlamalara yer verilmiştir. Bu sınırlamalar arasında *“alıcının kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin engellenmesi”* hali sayılmış ve *“Tarafların herhangi birisinin baskısı veya teşvik etmesi sonucu sabit veya asgari satış fiyatına dönüşmemesi koşuluyla, sağlayıcının azami satış fiyatını belirlemesi veya tavsiye etmesi mümkündür.”* düzenlemesine yer verilmiştir.
- (17) Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz’un (Kılavuz) 18. paragrafında *“Sağlayıcı teşebbüsler akdetmiş oldukları dikey anlaşmalara açık hüküm koymak suretiyle alıcının satış fiyatını doğrudan belirlemelerinin yanı sıra, aynı ihlali değişik uygulamalar vasıtasıyla dolaylı yollarla da gerçekleştirebilmektedirler.”* şeklinde açıklama yer almaktadır. Dosya kapsamında yapılan tespitlere detaylı şekilde yer verilen bir önceki bölümde de belirtildiği üzere, yapılan yerinde incelemede, dosya konusu iddiaları destekler nitelikte, doğrudan veya dolaylı yöntemler ile yeniden satış fiyatının tespit edildiğini dolayısıyla 4054 sayılı Kanun’un ihlal edildiğini gösteren herhangi bir bilgi ya da belgeye ulaşılamamıştır.
- (18) Bununla birlikte, dosya konusu iddiaların incelenmesi çerçevesinde raportörler tarafından BİMPEKS’in alıcısı konumundaki teşebbüslerle yapılan görüşmeler sonucunda da, aralarında yazılı herhangi bir sözleşmenin bulunmadığı, yeniden satış fiyatının belirlenmesine yönelik herhangi bir baskı ve/veya zorlamanın olmadığı, tavsiye fiyatlara ticari anlamda rasyonel görüldüğü sürece uyulduğu, ancak tavsiye fiyatlardan daha düşük veya daha yüksek fiyatla da satış gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Görüşmelerde ayrıca bu sektörde fiyatların kontrol edilmesinin mümkün olmadığı, yeniden satış fiyatının tespitine yönelik herhangi bir baskının bulunmadığı yönünde bilgiler edinilmiştir. Buna ek olarak başvuru sahibinden edinilen bilgiler çerçevesinde, ilgili pazarda aynı kalite ve nitelikte ürün üreten birçok teşebbüsün yer aldığı anlaşılmış olup soyut şekilde iddia edildiği üzere, BİMPEKS’in en bilinen marka olması, en çok satış yapan ve beğenilen marka olması gibi nedenlerle hâkim durumda olduğu şeklinde bir kabulde bulunulmasının oldukça güç olduğu değerlendirilmektedir. Kaldı ki, işbu dosya kapsamında yeniden satış fiyatının belirlendiğine yönelik bir tespitle bulunulmadığından ilgili teşebbüsün pazardaki konumu, diğer bir deyişle hâkim durumda olup olmaması gibi hususlarda daha detaylı bir incelemeye gidilmemiştir.
- (19) Öte yandan, başvuru sahibinin iddiaları ve beyanları ile mevcut tespitler bakımından çelişkiler olduğu anlaşılmıştır. Başvuru sahibi öncelikle tüm Türkiye’deki bayilerle görüşüğünü sonradan ise yalnızca İstanbul’da faaliyet gösteren (.....) ve (.....) unvanlı iki yeniden satıcı ile görüşüğünü belirtmiştir. Bunun yanı sıra gönderdiği bilgi yazılarında bayilerce, yeniden satış fiyatının sözleşmeyle kendilerine dayatıldığının

ifade edildiğini belirtmiştir. Ancak yeniden satıcılarla BİMPEKS arasında yazılı bir sözleşme olmadığı yönündeki tespit karşısında dosya konusu başvurunun tutarsız olduğu ve doğruları yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

- (20) Yukarıda yer verilen bilgi ve tespitler çerçevesinde, BİMPEKS'in alıcılarının yeniden satış fiyatını belirlediğine, bu amaçla alıcılarına baskı yaptığına, zorlama ya da teşvikte bulunduğu, yaptırım uyguladığına ya da bir kontrol mekanizması oluşturduğuna yönelik herhangi bir bilgi, belge veya bulguya ulaşılamamıştır.

J. SONUÇ

- (21) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.